



Steensel weer 1 dorp

Visieplan Dorpsraad Steensel

Status – versie

Definitief – Versie 1.00



<i>Opdrachtgever</i>	Tonny Haegens
<i>Naam organisatie</i>	Dorpsraad Steensel
<i>Document titel</i>	Steensel weer 1 dorp
<i>Bestandsnaam</i>	Steensel weer 1 dorp V0.02
<i>Auteur(s)</i>	Patrik Bierens
<i>Datum</i>	10-03-2019
<i>Status rapport</i>	Concept
<i>Verspreiding</i>	Ter beoordeling aan: Leden Dorpsraad Steensel

Versiebeheer			
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Auteur</i>	<i>Opmerking</i>
1	·03-2019	Patrik Bierens	Initiële versie o.b.v. DOP-plan
2	·05-2019	Patrik Bierens	Review overige leden DR
3	·06-2019	Patrik Bierens	Review door betrokken inwoners
4	·09-2019	Patrik Bierens	Missie, visie en kernwaarden
0	·09-2019	Patrik Bierens	Definitieve versie

Voorwoord

De Dorpsraad Steensel heeft zich ten doel gesteld om samen met de inwoners van Steensel de leefbaarheid van het dorp Steensel te bevorderen en in stand te houden als ook het stimuleren van het welzijn van haar dorpsbewoners.

Dit visieplan vormt de leidraad om van Steensel weer één dorp te maken. Het plan wil duidelijke kaders scheppen, uitvoeringsplannen en acties definiëren die we de komende jaren kunnen gaan oppakken. De inwoners van Steensel zullen actief betrokken worden bij het opstellen en reviewen van deze plannen.

Het doel is om concrete acties te definiëren, zodat deze gezamenlijk opgepakt kunnen worden door de inwoners van Steensel, ondernemers, verenigingen en de gemeente Eersel. De dorpsraad vervult hierbij een centrale en coördinerende rol.

Het visieplan is gebaseerd op eerdere dorpsontwikkelingsplannen (zoals het IDOP uit 2009). Vervolgens is het visieplan gedeeld met een zestigtal betrokken inwoners uit Steensel. Hierbij is gepoogd om een goede afspiegeling van de Steenselse samenleving te benaderen. De opmerkingen uit deze feedback-groep zijn uiteraard verwerkt in dit document.

In hoofdstuk 1 geven we een inleiding hoe het document tot stand is gekomen en wat de Dorpsraad hoopt te bewerkstelligen met deze visie. In de vervolghoofdstukken worden per werkgroep van de Dorpsraad de verschillende plannen toegelicht. In de bijlagen treft u tenslotte twee overzichten aan van activiteiten met bijbehorende prioriteiten zoals ze de komende jaren opgepakt gaan worden.

Laten we met zijn allen van Steensel weer één dorp maken. Een dorp dat aantrekkelijk is voor zowel jong als oud om in te wonen, te werken, te recreëren en waar nog voor elkaar gezorgd wordt.

Namens de Dorpsraad Steensel

Tonny Haegens, voorzitter

1	Inleiding.....	7
1.1	Dorpsraad Steensel.....	7
1.2	Aanleiding visieplan	7
1.3	Doelstelling visieplan	8
1.4	Verschillende thema's	8
1.5	Termijn	8
1.6	Missie	9
1.7	Visie.....	9
1.8	Kernwaarden	9
2	Dorpsinrichting en verkeer	10
2.1	Inleiding	10
2.2	Opheffen tweedeling van Steensel.....	10
2.3	Verkeer Riethovenseweg en de Stevert	11
2.4	Herinrichting dorpskern	11
2.5	Openbaar vervoer	12
2.6	Groenvoorziening.....	12
3	Wonen en werken	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Inbreidingsplannen.....	14
3.3	Demografische verdeling	14
3.4	Bedrijvigheid	14
3.5	Handhaving, veiligheid en buurtpreventie	15
3.6	Toerisme en horeca	15
3.7	Accommodatiebeleid.....	16
4	Cultuur en historie.....	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Historische structuur	18
4.3	Herbestemming kerk.....	18
4.4	Behoud kerkelijk erfgoed.....	19
4.5	Luciatoren	19
4.6	Kerkhof	19
4.7	Pastorietuin.....	20
4.8	Historische informatie.....	20

4.9	Naamgeving openbaar groen.....	20
5	Natuur en buitengebied.....	21
5.1	Inleiding	21
5.2	Genderdal.....	22
5.3	Rundal	22
5.4	Wandelpaden en recreatie	22
5.5	Historische zandpaden.....	23
5.6	Kunstroute	23
5.7	Pierenpad	23
5.8	Brammekot (Brammegat).....	24
5.9	Blokhut.....	24
6	Welzijn en zorg	25
6.1	Inleiding	25
6.2	Gemeenschapshuis	26
6.3	De Stern	27
6.4	Lokaal informatiepunt/ Social media.....	27
6.5	Gezondheidscentrum.....	28
6.6	Brede school.....	28
6.7	Eenzaamheid/ dementievriendelijkheid	28
6.8	Verenigingsleven	29
6.9	Speeltuintjes	29
7	Duurzaamheid en innovatie	30
7.1	Inleiding	30
7.2	Duurzame afscheiding A67	31
7.3	Eindhoven Airport	31
7.4	Energiezuinig bouwen.....	31
7.5	Collectieve zonne-energie.....	32
7.6	Coöperatieve volkstuin.....	32
7.7	Particuliere initiatieven	32
7.8	Duurzaamheid en innovatie bij herinrichten dorpskern	33
8	Bijlage A: Activiteitenlijsten	34
8.1	Actieplan Dorpsinrichting en verkeer.....	34
8.2	Actieplan Wonen en werken	34
8.3	Actieplan Cultuur en historie	35
8.4	Actieplan Natuur en buitengebied	36
8.5	Actieplan Welzijn en zorg.....	37

8.6	Actieplan Duurzaamheid en innovatie	38
9	Bijlage B: Prioriteitenlijst	39

1 Inleiding

1.1 Dorpsraad Steensel

De stichting Dorpsraad Steensel is officieel van start gegaan op 10 maart 2005. Het werkgebied van de stichting omvat het kerkdorp Steensel binnen de gemeente Eersel. Doordat de Dorpsraad een stichting is, is zij een gesprekspartner voor diverse partijen zoals bijvoorbeeld de gemeente, parochiebestuur of bedrijven.

Dorpsraad Steensel heeft zich ten doel gesteld om samen met de inwoners van Steensel de leefbaarheid van het dorp Steensel te bevorderen en in stand te houden als ook het bevorderen van het welzijn van haar dorpsbewoners.

De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door:

1. Het verzamelen van wensen en behoeften van de bevolking en te pogen in samenwerking met diverse partijen daaraan tegemoet te komen;
2. Het bevorderen van het meedenken van de bevolking met betrekking tot het eigen woon- en leefmilieu;
3. Het ontwikkelen van initiatieven en activiteiten die in het kader van de leefbaarheid door bewoners(groepen) wenselijk worden geacht;
4. Het behartigen van de belangen van inwoners van het werkgebied bij de overheid en andere instanties, door onder andere overleg, door gevraagd en ongevraagd van advies te dienen omtrent aangelegenheden betreffende het werkgebied;
5. Het bevorderen van overleg en samenwerking tussen groepen, verenigingen en instellingen in het werkgebied van de stichting, in het belang van goede onderlinge verhoudingen en samenhang van voorzieningen.

1.2 Aanleiding visieplan

In 2009 is het eerste integrale dorpsontwikkelingsplan (IDOP) voor Steensel geschreven. De provincie Noord-Brabant heeft toen het initiatief genomen om inwoners van dorpen actief te betrekken bij de ontwikkeling van hun leefomgeving. In het IDOP zijn concrete acties opgenomen om de leefbaarheid binnen het dorp te vergroten. Een belangrijk project dat vanuit het IDOP is gerealiseerd, is het opnieuw inrichten van het Gender al. In 2013 is er een update gekomen van het dorpsontwikkelingsplan. Er is een inventarisatieavond gehouden met de bevolking en de actielijsten zijn bijgewerkt. Vervolgens zijn er diverse initiatieven uitgevoerd, zoals het renoveren van speelplekken en het openstellen van de Luciatoren.

In 2018 heeft het College van B&W besloten dat er gestart gaat worden met de renovatie van de dorpskern in Steensel om van Steensel weer één dorp te maken. Bij de herinrichting van de straten is het uitgangspunt dat de tweedeling die veroorzaakt wordt door de Eindhovenseweg zoveel als mogelijk wordt opgeheven. Naast de Eindhovenseweg zullen ook de Frans van Nunenstraat, Joseph Schulteweg, Korte Kerkstraat, Heuveleind, Sint Lucijweg, Jan Hagelaersweg, Kerkdreef, Doornbocht, Korte en Lange Reen aangepakt worden.

De herontwikkeling van het centrum van Steensel biedt volop mogelijkheden om al bestaande initiatieven in deze plannen op te nemen. Dit visieplan is een update van het ontwikkelingsplan van 2013, aangepast op de huidige ontwikkelingen en inzichten.

1.3 Doelstelling visieplan

De leidraad is dat Steensel weer één dorp moet gaan worden. Dit visieplan wil hiervoor duidelijke kaders scheppen, uitvoeringsplannen vastleggen en acties definiëren. De inwoners van Steensel zullen actief betrokken worden bij het opstellen van deze plannen.

Het doel is om concrete acties te definiëren in samenspraak met de gemeente en deze op korte of middellange termijn op te pakken. Vervolgens dienen deze acties gezamenlijk opgepakt te worden door de inwoners van Steensel, ondernemers, verenigingen en de gemeente Eersel. De dorpsraad vervult hierbij een centrale en coördinerende rol.

1.4 Verschillende thema's

De Dorpsraad bestaat uit een zestal werkgroepen:

- Dorpsinrichting en verkeer
- Wonen en werken
- Cultuur en historie
- Natuur en buitengebied
- Welzijn en zorg
- Duurzaamheid en innovatie

Per werkgroep zal de visie en de daarbij behorende thema's toegelicht worden.

1.5 Termijn

Dit visieplan is gericht op de jaren 2020 tot en met 2030. Het gaat over een integrale visie met de ambities waar Steensel, gezien vanuit de Dorpsraad, in 2030 wil staan. Het plan is een verzameling van projecten en initiatieven die in samenspraak met de inwoners, de gemeente, ondernemers en derde partijen opgepakt gaan worden. In 2024 zal gestart worden met het evalueren en updaten van dit visieplan. Het visieplan zal ook gebruikt worden om een participatie jaarplan met de gemeente Eersel op te stellen. In dit jaarplan worden

acties verder uitgewerkt in plannings en budgetten. In de bijlagen van dit document staan twee overzichten met acties en wanneer ze daadwerkelijk opgepakt wordt.

1.6 Missie

De Dorpsraad streeft ernaar om de het dorp Steensel sociaal en fysiek weer met elkaar te verbinden, zodat het aantrekkelijk wordt voor zowel jong en oud om in Steensel te kunnen wonen, werken, ontspannen en voor elkaar te zorgen.

1.7 Visie

Om de inwoners van Steensel nu maar ook in de toekomst een optimaal leef- en welzijnsomgeving te bieden is het belangrijk om de fysieke barrière op te heffen die de Eindhovenseweg in het dorp legt. Sociaal gezien kan de eenheid binnen het dorp nog verbeterd worden door coöperatieve samenwerkingsverbanden op te richten of te vernieuwen en door gebruik te maken van innovatieve communicatiemiddelen.

1.8 Kernwaarden

- **Verbondenheid**
Inwoners met elkaar verbinden door fysieke barrières op te heffen en het dorp aantrekkelijk maken om in te verblijven. Ontmoetingsplekken creëren in het dorp zodat inwoners laagdrempelig met elkaar in contact kunnen komen. Verenigingen en vrijwilligers stimuleren zodat zij activiteiten blijven organiseren om mensen met elkaar te verbinden;
- **Betrokkenheid**
In Steensel is nog steeds sprake van een grote betrokkenheid van de inwoners bij het welzijn van het dorp en haar bewoners. Er wordt nog naar elkaar om gekeken en voor elkaar gezorgd. Steensel kent net als in de rest van de Kempen vele vormen van coöperatieve samenwerkingsverbanden. Dit dient goed gefaciliteerd te blijven worden;
- **Veiligheid**
Inwoners dienen zich primair veilig te voelen in het dorp. Dit geldt zowel op het vlak van verkeersveiligheid als sociale veiligheid. Het is belangrijk om te handhaven en preventieve maatregelen te nemen om deze veiligheid te kunnen garanderen;
- **Innovativiteit**
Steensel ligt dichtbij Brainport Eindhoven en maakt graag gebruik van innovatieve oplossingen. Dit kan variëren van het gebruik maken van geavanceerde communicatiemiddelen in de zorg tot nieuwe oplossingen met betrekking tot energiebesparing en duurzaamheid. Het dorp durft te experimenteren.

2 Dorpsinrichting en verkeer

2.1 Inleiding

Steensel ligt op een kruispunt van twee regionale wegen waar veel doorgaand verkeer over rijdt voornamelijk in de ochtend- en avondspits. De noord-zuid verbinding loopt van Knegsel naar Riethoven en is onderdeel van de historische route van Den Bosch naar Luik. De oost-west verbinding loopt van Eindhoven via Veldhoven naar Eersel. Dit is de oude route van Eindhoven naar Turnhout voordat de snelweg A67 werd aangelegd.

Vooraf de laatste verbinding, de Eindhovenseweg, drukt een zware stempel op de Steenselse gemeenschap. Zij is er verantwoordelijk voor dat Steensel is opgedeeld in Noord en in Zuid. De weg is aangelegd in 1959 als onderdeel van de provinciale weg N269 die vanaf Reusel loopt via Bladel, Hapert, Duizel en Eersel. Deze weg loopt dwars door Steensel in plaats van er omheen. Veldhoven heeft deze weg verlegd zodat deze om de dorpskern van Veldhoven is komen te liggen (Kempensbaan).

De afgelopen jaren zijn er al diverse verbeteringen doorgevoerd om het verkeerslawaai te reduceren en de snelheid terug te dringen. De oorspronkelijke betonnen platen zijn vervangen door asfalt. De rotondes zijn aangepast voor fietsers. Op de toegangswegen vanuit Eersel en Veldhoven zijn wegversmallingen aangelegd.

Echter het dorp blijft in twee delen gesplitst. Er zijn alleen mogelijkheden om via de rotondes en de ventwegen over te steken. Voor voetgangers is er eigenlijk maar één enkele oversteekplaats en dat is bij de verkeerslichten ter hoogte van het kerkplein.

Ten noorden van de scheidende weg staan de kerk en de Luciatoren en liggen de sportvelden. Ook zijn er twee nieuwe wijken bijgekomen: Steensel-Noord en het inbreidingsplan hoek Genderdreef met de Jan Hagelaersweg. Deze liggen letterlijk afgesneden van het zuidelijk deel met het gemeenschapshuis De Höllekes, De Stern en de basisschool. Naast veiligheid is het uit een oogpunt van leefbaarheid en ontwikkeling van gemeenschapszin van het grootste belang dat er een definitieve oplossing wordt gevonden voor dit maatschappelijk probleem. Het project 'Steensel weer 1 dorp' van de gemeente Eersel heeft de hoogste prioriteit om de leefbaarheid in Steensel te verbeteren en Steensel te verlossen van de tweedeling.

2.2 Opheffen tweedeling van Steensel

Door de komst van een extra afrit van de A67 ter hoogte van het tankstation Oeienbosch zal het verkeer door Steensel sterk afnemen. Immers ook verkeer uit de Kempen kan gebruik maken van de A67 via de opritten ter hoogte van Hapert en Eersel. De gemeente Eersel heeft al diverse onderzoeken gedaan naar de verkeersbewegingen als gevolg van de aansluiting van de N69 aan de A67. Deze onderzoeken tonen aan dat het verkeer significant af gaat nemen.

De aansluiting van de A67 wordt tevens aangesloten op de N69 richting Waalre en Valkenswaard. De N69 zal gebruikt gaan worden als alternatieve route indien er een calamiteit is op snelweg A67.

Aan de andere kant van de snelweg sluit deze aan op de westelijke ontsluitingsroute van Veldhoven (Zilverbaan) die naar de wijk Zilverackers in Veldhoven loopt en Eindhoven Airport.

Door het sterk terugdringen van het verkeer, kan er serieus nagedacht worden om de fysieke tweedeling binnen Steensel ongedaan te maken. Er kan gekeken worden om van vier banen (Eindhovenseweg en ventwegen) weer terug te gaan naar twee rijbanen. Ook kunnen er weer verbindingen gelegd worden tussen kerkplein en de Korte Kerkstraat, Jan Hagelaersweg met de Joseph Schulteweg en gelijkwaardige aansluitingen met de Frans van Nunenstraat en de Doornbocht.

2.3 Verkeer Riethovenseweg en de Stevert

De Stevert en de Riethovenseweg worden veel gebruikt door vrachtverkeer en zware landbouwvoertuigen. Dit komt doordat het viaduct over de snelweg ter hoogte van knooppunt het Stuiverke niet gebruikt mag worden door tractoren en overige landbouwvoertuigen. Hierdoor maken velen gebruik van het viaduct tussen Steensel en Knegsel.

De snelheid binnen de bebouwde kom is teruggebracht naar 30 km per uur en buiten de bebouwde kom richting de Stevert is dit inmiddels 60 km per uur. Echter er wordt door het verkeer weinig rekening gehouden met deze snelheidsbeperkingen. Voor zwakke verkeersdeelnemers zoals voetgangers en fietsers wordt het daardoor gevaarlijker om van deze wegen gebruik te maken. Op het gedeelte van het Molenpad tot aan de bebouwde kom grens is er maar aan één kant van de weg een trottoir. Wandelaars dienen over te steken op een gedeelte van de Riethovenseweg waar hard gereden wordt door verkeer dat de bebouwde kom binnenrijdt.

Er is dringend behoefte om zowel in het buitengebied als bij de entree van het dorp wegversmallingen aan te leggen zodat de snelheid van het verkeer geremd wordt. Dit geldt zowel voor het binnen rijden van de bebouwde kom als bij de bebouwing ter hoogte van buurtschap de Stevert.

Tevens ligt er al jaren een plan om een goed fietspad aan te leggen tussen Steensel en de Stevert. De aanleg van dit fietspad, bij voorkeur met gekleurde fietsbanen op het wegdek, kan bijdragen aan het beperken van de snelheid.

2.4 Herinrichting dorpskern

De gemeente Eersel heeft het project 'Steensel weer 1 dorp' opgestart om de dorpskern van Steensel te renoveren. Naast de Eindhovenseweg zullen ook andere straten opnieuw ingericht gaan worden: Frans van Nunenstraat, Heuveleind, Korte Kerkstraat, Korte Reen, Lange Reen, Doornbocht, Kerkdreef, Sint-Lucijweg, Jan Hagelaersweg en Joseph Schulteweg. Belangrijkste doelstelling is om van Steensel weer één dorp te maken.

Er dient een integrale aanpak te komen om de straten in dezelfde stijl te renoveren. Steensel wil weer een echt dorpskarakter krijgen en daar dient de straatinrichting op afgestemd te worden. Hierbij is het ook belangrijk dat de snelheid van het gemotoriseerd verkeer beperkt wordt. Voor de gehele dorpskern geldt maximaal 30 kilometer per uur. Per straat dient goed gekeken te worden naar het gebruik, historisch perspectief en soort woningbouw. Het is belangrijk dat Steensel weer een echte kern krijgt.

<i>Organisatie</i>	Dorpsraad Steensel	<i>Status/versie</i>	Definitief – 1.00
<i>Document</i>	Steensel weer 1 dorp	<i>Pagina</i>	11 van 40

Gezien de historische ligging lijkt het kerkplein de meest aangewezen plek voor een centraal plein voor het dorp. Dit plein kan mooi aangesloten worden op het gebied rondom de Luciatoren en de pastorietaan.

Het huidige dorpsplein kan voor een gedeelte gebruikt worden voor een inbreidingsplan. Dit biedt een uitgelezen kans om het huidige dorpsplein gedeeltelijk voor wonen te bestemmen. Het betreft een belangrijke inbreidingslocatie midden in het dorp. Het huidige gemeenschapshuis kan dan verhuizen naar het kerkgebouw zodat het gesitueerd is aan het nieuwe centrale dorpshart. De openbare ruimte die overblijft, kan nog steeds gebruikt worden als speeltuin.

2.5 Openbaar vervoer

Momenteel rijden er twee buslijnen van Bravo via Steensel, te weten lijn 19 en 319. Door de komst van de extra afrit ter hoogte van Veldhoven is het mogelijk dat de sneldienst gebruik gaat maken van de snelweg en niet meer via Steensel gaat rijden. Het streven is om de buslijnen voor Steensel te behouden zodat ieder half uur een goede verbinding is richting Reusel en richting Eindhoven. Immers Steensel is ook een belangrijke bushalte voor de dorpen en buurtschappen van Riethoven en Kneegsel.

2.6 Groenvoorziening

De kwaliteit van de groenvoorziening laat de laatste jaren te wensen over. Het onderhoud is onvoldoende en de planten lijken slecht tegen de extremere weersomstandigheden te kunnen. Door slecht onderhoud krijgt het straatbeeld al snel een verwaarloosde indruk. Dit leidt er ook toe dat er meer afval in de begroeiing terecht komt en dat hondenbezitters het wat minder nauw nemen met het opruimen van de hondenpoep. Er dient onderzocht te worden of buurtbewoners de groenperken niet zelf kunnen bijhouden. Hierbij dient wel goed gekeken te worden welke planten en struiken bij de buurt passen. Deze participatieprojecten spelen al in Eersel. Steensel wil daarop voortborduren, zodat Steensel een aantrekkelijk dorp blijft om in te vertoeven.

3 Wonen en werken

3.1 Inleiding

Met haar 1355 inwoners is Steensel aan te merken als een klein dorp. Het is er goed wonen, ook al zijn er weinig voorzieningen, zoals winkels. De Steenselnaar is er inmiddels wel al gewend, want in tegenstelling tot andere dorpen zijn hier de winkels al vele jaren geleden verdwenen. Op fietsafstand liggen zowel Eersel als Veldhoven waar men een uitgebreid winkelaanbod aantreft. In beide buurdorpen zijn ook voldoende mogelijkheden om naar school te gaan voor voortgezet onderwijs en zijn er diverse zorgvoorzieningen. De sportvoorzieningen en culturele instellingen van beide dorpen liggen binnen handbereik.

Het aantal huizen is de afgelopen jaren wel toegenomen, maar het inwoneraantal is ongeveer gelijk gebleven. De gemiddelde woonbezetting is teruggelopen van ongeveer 2,6 in 2009 tot circa 2,3 in 2019. In de tussentijd is het aantal woningen in Steensel gestegen van 531 in 2009 tot en met 687 in 2019.

Het is belangrijk dat er een goed evenwicht komt in de leeftijdsopbouw van de bevolking. Net als in de rest van Nederland neemt ook hier de vergrijzing snel toe. Bouwen van woningen die geschikt zijn voor kleine huishouden heeft de prioriteit. Bij een onderzoek onder ouderen door de werkgroep 'Zorg en welzijn, is dat er sterke behoefte is aan seniorenwoningen. Dit zorgt tevens voor een noodzakelijke doorstroming op de woningmarkt. Het is belangrijk dat de jeugd uit Steensel die hier wil blijven wonen voldoende mogelijkheden heeft om een betaalbare woning aan te kunnen schaffen. Dit zijn vaak inwoners die zich actief willen inzetten bij verenigingen en initiatieven om de leefbaarheid te vergroten.

Het uitbreidingsplan van Steensel-Noord is inmiddels afgerond. Dit plan is nog uitgebreid met een tiental woningen gelegen op de hoek Genderdreef – Jan Hagelaersweg. In 2019 vindt de laatste uitbreiding plaats van plan Boterbochten. De provincie Noord-Brabant heeft een limiet gesteld aan het aantal woningen dat in een uitbreidingsplan mag worden gebouwd. Vandaar dat in Steensel in eerste instantie gekeken wordt naar inbreidingsplannen. Er zijn enkele serieuze locaties waar een inbreiding kan plaats vinden. Daarnaast kan nog goed gekeken worden naar ruimte-voor-ruimte-kavels wanneer agrariërs hun stallen af gaan breken.

Door de groei van Brainport Eindhoven is er in het stedelijk gebied van Eindhoven veel behoefte aan nieuwe woningen. De binnenstad wordt nog verder uitgebreid met nieuwe hoogbouw. Veel expats gaan echter ook verder kijken en komen uit in de omliggende dorpen. Steensel ligt op steenworp afstand van ASML en wordt daardoor ook aantrekkelijk voor buitenlandse medewerkers van Brainport.

In Steensel zijn geen grote bedrijven gevestigd. De gemeente Eersel concentreert haar bedrijvigheid grotendeels op de industrieterreinen Haagdoorn en Meerheide. Daarnaast is de gemeente betrokken bij de verdere ontwikkeling van het Kempische Bedrijventerrein in Hapert. Ook het nabijgelegen Veldhoven biedt volop mogelijkheden voor het vestigen van een bedrijf. Een bedrijfsfunctie met lage milieuhinder moet mogelijk blijven in combinatie met wonen.

3.2 Inbreidingsplannen

De provincie heeft aangegeven dat er in de gemeente Eersel 460 extra woningen gebouwd mogen worden in de periode 2018 – 2028. Dit is net iets minder dan 50 woningen per jaar en heeft alleen betrekking op uitbreidingsplannen van een dorp. Vandaar dat het belangrijk is om goed te kijken naar mogelijke inbreidingsplannen binnen het dorp Steensel.

In Steensel zijn enkele gebieden aan te wijzen, echter deze zijn nog vaak in particulier bezit. Het betreft veelal plaatsen waar een bedrijf of boerderij gevestigd is of is geweest. Door de eventuele herbestemming van de kerk als dorps huis is het ook mogelijk om op de plaats van de Höllekes en dorsplein een inbreidingsplan te realiseren. Wanneer de Eindhovenseweg verkeersluw wordt, is het wellicht ook voor de garagebedrijven minder interessant om de huidige locatie te blijven zitten. Bij alle plannen geldt echter dat er zorgvuldig met de particuliere eigenaren afspraken gemaakt moeten worden. Daarom verwacht Steensel van de gemeente een actief (wervings)beleid en het stimuleren van initiatieven.

3.3 Demografische verdeling

Er wordt door de gemeente Eersel samen met de omliggende gemeenten gewerkt aan een regionale woonvisie voor de Kempen. Het is aan de gemeente Eersel vervolgens om deze visie verder uit te werken tot een eigen uitvoeringsprogramma. In dit programma dient vooral ingezet te worden op starters, de jonge gezinnen en de oudere generaties. Het moet aantrekkelijk zijn om in Steensel te wonen voor zowel jong als oud.

Er dient een evenwichtige balans te gaan ontstaan in de samenstelling van de bevolking (demografie). Het moet mogelijk blijven voor ouderen om te kunnen blijven wonen in hun vertrouwde en vaak betrokken omgeving. Ook dient er voldoende aanwas te zijn vanuit de jeugd, om uitholling van de leefbaarheid te voorkomen. In Steensel is de meeste behoefte aan starterswoningen en/of doorgroeiwoningen, blijkt uit een onderzoek van de gemeente Eersel bij plan Boterbochten. Ook levensloopbestendige wonen is een optie. Het is belangrijk dat inwoners de volgende woonstap kunnen maken. Hierdoor ontstaat er vanzelf een goede doorstroming op de woningmarkt

3.4 Bedrijvigheid

In totaal telt Steensel 135 bedrijfsvestigingen. Het betreft veelal kleine bedrijven. Van oudsher zijn er nog een aantal agrarische bedrijven gevestigd. Bepaalde bedrijven kunnen niet meer verder groeien vanwege hun ligging dichtbij het dorp of natuurgebied, terwijl schaalvergroting wellicht gewenst is. Hierbij dient voorkomen te worden dat schuren en stallen onnodig leeg komen te staan of gebruikt gaan worden voor ongeoorloofde activiteiten.

Verder valt op dat in Steensel relatief veel autobedrijven gevestigd zijn. Het betreft veelal handel in tweedehandsauto's. Dit levert met name in het dorp de nodige parkeerproblemen op. Auto's lijken her en der in het dorp geparkeerd te worden. Bij de inrichting van de Eindhovenseweg dient hierop gelet te worden. De autobedrijven zijn allemaal gevestigd aan deze straat.

<i>Organisatie</i>	Dorpsraad Steensel	<i>Status/versie</i>	Definitief – 1.00
<i>Document</i>	Steensel weer 1 dorp	<i>Pagina</i>	14 van 40

Het grootste gedeelte betreft de vestiging van kleinschalige, woning gebonden bedrijvigheid. Het betreffen ZZP'ers die vanuit huis uit werken en kleine winkeltjes. Dit past goed bij het beeld van een Kempisch dorp en kan nog uitgebreid worden om de voorzieningen in Steensel te verbeteren. Tevens kent Steensel een lange traditie van enkele horecagelegenheden zoals een hotel en restaurants. Bij de inrichting van de dorpskern dient er voldoende ruimte over te blijven voor parkeergelegenheden en terrassen, zodat het aantrekkelijk is om bij deze horecagelegenheden te verpozen en er geen overlast is van geparkeerde auto's in de straten rondom de horecagelegenheden.

Ook zijn er diverse vakantieboerderijen geweest in Steensel. Er zijn nog volop mogelijkheden voor een mini-camping, een zorgboerderij of adressen voor bed & breakfast.

3.5 Handhaving, veiligheid en buurtpreventie

Enkele buurten maken al gebruik van een buurtpreventie app om elkaar te kunnen waarschuwen in geval van verdachte omstandigheden. Dit initiatief kan verder verspreid worden over de andere buurtschappen van Steensel. Het is belangrijk om social media meer in te gaan zetten zodat buurtgenoten elkaar snel en frequenter kunnen vinden.

Verder is er behoefte aan meer handhaving op straat ook voor kleine overtredingen. Dit geldt voor foutief parkeren, snelheidsovertredingen en het opruimen van hondenpoep. Steensel kent een wijkagent, maar deze is zelden zichtbaar aanwezig in het dorp. Meer zichtbaarheid en het geven van adviezen door de wijkagent zal de leefbaarheid in het dorp ten goede komen.

3.6 Toerisme en horeca

Steensel heeft de beschikking over een hotel. Het aantal toeristen naar de Kempen lijkt toe te nemen, vooral vanuit onze buurlanden. Deze toeristen komen momenteel naar Steensel om te overnachten of maken gebruik van een restaurant. Echter Steensel heeft best wat te bieden voor toeristen die op zoek zijn naar een mooie wandel- of fietsroute. Steensel kent niet zo heel veel monumenten, maar deze mogen nog wel meer voor het voetlicht gebracht worden. Hierbij valt te denken aan een wandelroute door Steensel gebaseerd op volksverhalen of de aanwezige monumenten. Ook kan er gedacht worden aan periodieke rondleidingen in de Luciatoren. Steensel dient aantrekkelijk gemaakt te worden voor toeristen door bij de renovatie van de dorpskern rekening te houden met het beheer van cultureel erfgoed en goed toegankelijk maken van het buitengebied.

Voor de horeca geldt dat ze voldoende ruimte dienen te krijgen voor het opzetten van een aantrekkelijk terras. Bij de herinrichting van de straten dient er goed gekeken te worden dat er voldoende parkeerruimte is voor de bezoekers van de horecagelegenheden. Deze worden nu vaak in de omliggende straten geparkeerd.

3.7 Accommodatiebeleid

De buitensportaccommodaties zijn goed van kwaliteit en kwantitatief voldoende. De verenigen spenderen zelf ook veel geld aan het behouden van de accommodaties. Zo heeft de voetbalvereniging de kantine opnieuw ingericht en de tennisvereniging heeft zelf de volledige accommodatie opgeknapt. Beide verenigingen beschikken ook over een groep vrijwilligers (vaak oudere leden) die de sportparken onderhouden. Het Steenselse gilde heeft op het sportpark een eigen gildehuis gebouwd.

De gymnastiekzaal behorende bij de lagere school dreigde enkele jaren geleden te worden afgebroken. Deze zaal heeft primair de functie om de leerlingen van de basisschool lichamelijke opvoeding te kunnen bieden. In die zin voldoet die accommodatie qua afmeting aan de normen. Naast de school maken ook enkele verenigingen (badminton, volleybal) gebruik van de gymnastiekzaal. Grote zaalsporten zoals zaalvoetbal kunnen er niet beoefend worden. Hiervoor zal uitgeweken moeten worden naar Eersel. Steensel kent ook een grote balletvereniging waarbij veel leden van buiten Steensel komen. Zij maken nu gebruik van een speciale balletzaal in de Höllekes. Een vergelijkbare ruimte dient behouden te blijven in Steensel.

Er zou meer gebruik gemaakt kunnen worden van de gymzaal indien het huurbeleid van de gemeente Eersel vereenvoudigd zou worden. De sleutel dient eerst in Eersel bij het gemeentehuis opgehaald te worden. Verhuur of gebruik zou eventueel via de stichting van de Höllekes gefaciliteerd kunnen worden.

4 Cultuur en historie

4.1 Inleiding

De geschiedenis van Steensel is getekend door oorlogsgeweld, armoede en barre naturomstandigheden. Tot tweemaal toe is Steensel volledig verwoest geweest, waardoor er nog maar weinig over is gebleven uit de bloeiperiode aan het begin van de Middeleeuwen.

Sinds 2016 is de Luciatoren weer openbaar toegankelijk gemaakt. Viermaal per jaar is de toren voor iedereen geopend en verder kan er op afspraak een rondleiding verzorgd worden. Hier wordt veelvuldig gebruik van gemaakt en er zijn vergevorderde plannen om een bezoek aan de toren op te nemen in het lespakket van de lagere school.

Mensen hechten veel waarde aan de herkomst van voor hen belangrijke plekken in het dorp. Cultuurhistorie geeft identiteit aan een plaats. Inwoners kennen de betekenis ervan, in hun eigen leven, maar ook als de geschiedenis van hun ouders, grootouders en dorpsgenoten. Die markante plekken in een dorp geven een sterke mate van gemeenschapsgevoel. Het is dan ook van groot belang dat deze cultuurhistorische plaatsen gekoesterd worden. Bij de inrichting van de dorpskern dient rekening gehouden te worden met de oude contouren van het dorp en het behouden van cultuurhistorische plaatsen binnen deze kern.

Er zijn al volop initiatieven van inwoners om het gebied rondom de Luciatoren te verfraaien. Op het kerkhof zijn de pastoorsgraven opgeknapt en worden monumenten opgericht om de volksverhalen over Steensel in leven te houden. Een groep inwoners houdt zich zeer actief bezig met de kansen en mogelijkheden om het gebruik en het beleven van het erfgoed te herstellen en te beheren. Deze activiteiten en initiatieven verdienen het om actief ondersteund te worden.

Naast het beheren van het historische erfgoed is er de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan het publiceren over de geschiedenis van Steensel. Inmiddels worden de archieven van vele verenigingen centraal beheerd en de meeste archieven zijn inmiddels gefotografeerd zodat deze ook digitaal te benaderen zijn.

De komende jaren is het belangrijk dat ook het kerkelijk erfgoed goed bewaard blijft. Cultuurhistorische plaatsen kunnen alleen maar goed beheerd worden, wanneer ze ook gebruikt worden. Het is essentieel om goed na te denken over de herbestemming van het kerkgebouw. Bij de dorpsinrichting dient ook goed gekeken te worden naar het gebied rondom de Luciatoren, kerkgebouw en aansluitende pastorietuin. Dit gebied heeft altijd één geheel gevormd. Een geheel dat de moeite waard is om voor de identiteit van het dorp te behouden en in de veranderende omstandigheden toch in gebruiks- en belevingswaarde voor de inwoners een nieuwe toekomst te geven.

4.2 Historische structuur

Steensel ligt op een kruispunt van twee historische wegen, namelijk de weg van Luik naar Den Bosch en de weg van Eindhoven naar Turnhout. Op oude kaarten is deze structuur al terug te zien. Aan beide wegen is lintbebouwing ontstaan en in de driehoek tussen deze twee wegen is uiteindelijk het dorp ontstaan. De kern van Steensel is in het verleden verplaatst. Dit is duidelijk te zien aangezien de Luciatoren niet midden in het dorp meer staat. De wijk rondom de toren is pas in de jaren '60 van de 20^e eeuw ontstaan. De oorzaak is niet meer te achterhalen maar heeft waarschijnlijk met de verwoesting van Steensel in 1688 en 1703 te maken. Het dorp is daarna verder van de Gender af komen te liggen. Dit verschijnsel zien we ook terug in Knegsel.

Bij de herinrichting van het dorp, is het mogelijk om oude contouren weer te herstellen. Bij de aanleg van de Eindhovenseweg zijn er vele mooie boerderijen en woningen afgebroken. Ook het patronaatsgebouw voor de kerk is door de komst van de ventwegen afgebroken. Deze gebouwen herstellen is onmogelijk, maar er kan wel gekeken worden naar de verbindingswegen die ervan oudsher hebben gelegen. Ook zijn er op diverse plaatsen verbredingen in de weg aangelegd, in de volksmond 'tip' genoemd. Deze liggen bijvoorbeeld op de hoek Joseph Schulteweg en de Eindhovenseweg en bij de aansluiting van de Frans van Nunenstraat op de Eindhovenseweg. Deze zouden wel mooi in ere hersteld kunnen worden.

4.3 Herbestemming kerk

Het aantal kerkbezoekers is de afgelopen jaren sterk afgenomen. Het gebouw uit het midden van de jaren '30 uit de vorige eeuw staat het grootste deel van de tijd leeg. Aangezien er in de kerk geen pilaren zijn aangebracht is de grote ruimte voor meerdere doeleinden te gebruiken. De inwoners van het dorp willen graag de publieksfunctie van het kerkgebouw behouden. Steensel wil haar kerk en onderkomen van Sint-Lucia behouden. Wij zouden de eerste generatie zijn die na 600 jaar de pelgrimage naar Sint-Lucia gaan beëindigen. Wij willen deze pelgrimstraditie in stand houden en een gedeelte van het kerkgebouw als gebedshuis behouden.

Bij de reconstructie van de Eindhovenseweg liggen hier kansen om een nieuw dorpshart te creëren. Wanneer de mensen de handen ineenslaan kan hier een echt dorpsplein komen met een combinatie van dorpshuis en gebedshuis. Een gedeelte van de kerk zal als Luciakapel ingericht worden, zodat de kerkfunctie behouden kan blijven. De rest van het gebouw kan gebruikt worden als een dorpshuis voor de Steenselse gemeenschap waar de verenigingen en stichtingen zich thuis gaan voelen. Het huidige gemeenschapshuis De Höllekes zou naar de kerk kunnen verhuizen. Op de locatie van het huidige gemeenschapshuis en dorpsplein kan dan een inbreidingsplan voor woningen gerealiseerd worden, waarmee de nodige financiële middelen opgehaald kunnen worden voor de verplaatsing van het gemeenschapshuis.

4.4 Behoud kerkelijk erfgoed

De verkoop van de pastorie heeft ons geleerd dat we zuinig moeten zijn op ons kerkelijk erfgoed. Het is zonde dat een dergelijk uniek gebouw midden in het centrum van Steensel geen openbare functie meer heeft

Gezien het aantal kaarsen dat nog dagelijks opgestoken wordt in de Mariakapel die in 2001 geopend is, blijkt dat er nog steeds behoefte is om het (katholieke) geloof uit te dragen. Dit gebeurt minder in de kerk, maar vindt steeds meer plaats in kapelletjes en herdenkingsplaatsen zoals op het kerkhof.

Hetzelfde geldt ook voor de inrichting van de kerk. De beelden en andere objecten in de kerk betreffen vaak giften die in het verleden aan de Luciaparochie zijn geschonken. Bij de opening van de kerk in 1934 zijn enkele mooie gewaden geschonken, kandelaren en een monstrans. Dit geldt ook voor de heiligenbeelden, het houtsnijwerk verwerkt in de altaren en de kruisweg die jaren daarna door de parochianen gezamenlijk zijn aangeschaft ondanks hun armoedige omstandigheden. We zijn het aan onze voorouders verplicht om dit cultuur erfgoed voor Steensel te behouden.

4.5 Luciatoren

De Luciatoren is sinds 2016 opengesteld voor het publiek. In samenwerking met de gemeente is er een trap gerealiseerd zodat tot aan de Luciaklok uit 1495 geklommen kan worden. Tijdens de renovatie is tevens een balustrade gemaakt zodat de klok ook van boven bekeken kan worden en genoten kan worden van het uitzicht. De torenspits is mooi in het licht gezet. Een groep vrijwilligers geeft rondleidingen en heeft de toren ingericht als een museum.

De openstelling van de Luciatoren is een grote aanwinst voor het dorp. Vele inwoners hebben de toren meermaals bezocht en er komen ook veel bezoekers van buiten Steensel. Het openstellen van de Luciatoren en het verfraaien van de omgeving laat zien hoe door een samenwerking tussen gemeente, inwoners van Steensel en de parochie tot mooie resultaten kan leiden. Het meest waardevolle monument van Steensel heeft hierdoor weer een centrale plaats gekregen in het dorp en de inwoners hebben weer een gedeelte van hun identiteit teruggekregen. Er is nog wens om de Luciatoren mooi te verlichten.

4.6 Kerkhof

Het kerkhof van Steensel is gelegen aan de voet van de Luciatoren. Dit is een ontmoetingsplek voor met name oudere inwoners. Op verzoek van deze inwoners is inmiddels het absolute altaar aan de toren opgeknapt. Er is een nieuw kruis gemonteerd, waarbij een mooi Christusbeeld geschonken is door het bisdom Den Bosch. Er brandt continue een kaars op het altaar voor de stervende medemens.

Op het kerkhof komt in 2019 ook een monument te liggen voor de oorlogsslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en ter herinnering aan de bevrijding van Steensel door de Welsh Division (op 19 september 1944). Tenslotte wordt er gewerkt aan een plan om de contouren van de oude kerken die aan de Luciatoren hebben gestaan, weer zichtbaar te maken. Doel is het verfraaien en verrijken van deze ultieme herinneringsplek in het dorp.

<i>Organisatie</i>	Dorpsraad Steensel	<i>Status/versie</i>	Definitief – 1.00
<i>Document</i>	Steensel weer 1 dorp	<i>Pagina</i>	19 van 40

4.7 Pastorietuin

Bij de verkoop van de pastorie is een groot gedeelte van de tuin niet verkocht. Het is de bedoeling om dit gedeelte van de tuin opnieuw in te richten en ook voor publiek open te stellen. De tuin vormt een mooie verbinding tussen de Eindhovenseweg en de Sint-Lucijweg. Er wordt gestreefd om er een soort kloostertuin van te maken. Een oase van rust midden in het dorp met mooi uitzicht op de kerk en Luciatoren.

De pastorietuin is momenteel in het bezit van de parochie. Samen met het parochiebestuur wordt gewerkt om de tuin opnieuw in te richten en open te stellen voor publiek.

4.8 Historische informatie

Steensel kent niet heel veel monumenten, maar de paar die er zijn mogen wat meer in het daglicht gezet worden. Het is de bedoeling om op diverse plaatsen in het dorp, informatieborden met oude foto's te plaatsen, zodat bezoeker laagdrempelig geïnformeerd kunnen worden over de geschiedenis van zo'n plek. Het betreffen informatieborden bij zowel de rijks- als de gemeentelijke monumenten, maar ook op plaatsen waar voorheen speciale gebouwen hebben gestaan zoals het patronaatsgebouw. Wie de geschiedenis van zijn eigen dorp niet kent, begrijpt heden noch toekomst.

4.9 Naamgeving openbaar groen

Bepaalde plantsoenen in Steensel hebben al een volksnaam mee gekregen. Vaak heeft dit te maken met de voormalige bewoners die in het verleden op deze plek hebben gewoond of omdat er een herinneringsboom is geplant vanwege een 100-jarige. Met fraaie naamplaten willen wij meerdere plekken in Steensel weer een naam geven. Hiermee kunnen we mensen die veel voor Steensel hebben betekend blijven gedenken. Daarnaast is er de hoop dat inwoners zorgvuldiger met plantsoenen om zullen gaan wanneer ze weer mooi zijn aangelegd en betekenis hebben gekregen door een toepasselijke naam.

5 Natuur en buitengebied

5.1 Inleiding

Steensel is gelegen tussen de Gender in het noorden en de Run in het zuiden. Door de beide beekdalen en de verspreid liggende bosgebieden kent Steensel een rijke en afwisselende natuur. De afwisseling met cultuurgebieden levert fraaie en verrassende landschapstypes op die nog te weinig bekend zijn bij wandelaars en fietsers buiten Steensel.

In navolging van het IDOP-plan uit 2009 is het Genderdal opnieuw ingericht. Het beekdal is weer gaan meanderen op de gedeeltes waar dat mogelijk was. Tevens zijn er poelen in het gebied aangebracht en zijn er verschillende bomen en struiken geplant. Het beekdal van de Gender kent een uitgebreide biodiversiteit. Dit gebied sluit mooi aan bij het Hoaneven dat jaren daarvoor al opgeknapt is en de wijk Steensel-Noord die inmiddels gerealiseerd is. Aan de Gender liggen ook het sportpark en de golfbaan. Deze passen goed in het open karakter van het beekdal. Het Frans van Lieshout park zorgt voor een mooie natuurlijke overgang vanuit de bebouwde kom richting het beekdal en de sportparken. De waterstand van de Gender laat nog wel te wensen over, een groot gedeelte van de bron ligt in de waterplas van het E3-strand.

Tot aan de bebouwde kom van de Riethovenseweg en de Boterbocht ligt oostelijk een groot bosgebied dat in het zuiden uitloopt in het Rundal. Dit beekdal is grootschaliger dan van de kleine Gender. Ook de gebieden aan beide zijden van de Run kennen een grootschaliger structuur. Door de wisselwerking met flarden broekbos, naaldbos en akkerlanden is hier een spannend en interessant landschap ontstaan. Het is de bedoeling dat de Run ook weer gaat meanderen. Er zijn al concrete plannen gemaakt in het kader van natuurcompensatie voor de aanleg van de N69.

Over de westzijde richting Eersel betreffen het vooral akkerlanden. Dit is van oudsher het meest vruchtbare gedeelte van het dorp, vandaar ook de veldnaam: Groote acker. Over deze westelijk 'rug' kijkt Steensel uit op het nabijgelegen Eersel.

Richting Veldhoven zorgen de bossen voor een natuurlijke afscheiding met het stedelijk gebied Brainport Eindhoven. Het gebied van Steensel loopt tot aan de Sprankel waar in de bossen nog enkele grafheuvels uit de bronstijd liggen.

De inzet is om de kwaliteit van het buitengebied te verbeteren, qua natuurwaarden, recreatie en aanzicht. Dit betekent dat er opgetreden moet worden tegen degenen die de natuurgebieden oneigenlijk gebruiken. De bescherming houdt vooral in dat er gewerkt moet worden aan het behoud en verhoging van de natuurwaarden en het beperken van eventuele overlast. Daarbij moet niet alleen gedacht worden aan boseigenaren en beheerders zoals Staatsbosbeheer en gemeente. Ook waterschap De Dommel en agrariërs spelen eveneens een belangrijke rol. Zij beheren een belangrijk deel van de open ruimten, houden de ruimtelijke structuur in stand en dragen zodoende bij aan het kenmerkende en afwisselende landschap. Een landschap dat mooi is en waar het goed vertoeven is.

5.2 Genderdal

Het Genderdal is naar aanleiding van het IDOP-plan uit 2009 opnieuw ingericht. Het riviertje is weer door het landschap gaan meanderen en er zijn extra poelen aangelegd. In de buurt van het Hoaneven is een vleermuizenkelder gerealiseerd en er zijn diverse bomen en struiken geplant om de biodiversiteit binnen het gebied te bevorderen. In de eerste fase is het gebied van de bron bij de Kelen (ter hoogte van buurtschap de Hees) tot aan de Knegselweg aangepakt. Tijdens de tweede fase is het gebied van de Knegselweg tot aan de sportparken opnieuw ingericht. In de buurt van de golfbaan is het broekbos van het Klein Goor weer in ere hersteld.

Het beheer van het Genderdal heeft de afgelopen jaren te weinig aandacht gehad, waardoor enkele boomsoorten zoals de Els exponentieel zijn gaan groeien. In 2018 heeft er grootschalig onderhoud plaats gevonden en kan het beekdal weer beter door vrijwilligers onderhouden worden. De waterstand van de beek is nog wel een punt van aandacht. Een groot gedeelte van de bron ligt in het E3-strand. Hierdoor verdampt veel water voordat deze in de beek stroomt en de Gender regelmatig droogvalt.

5.3 Rundal

Door de aanleg van de N69 van Valkenswaard naar Veldhoven komen er gelden vrij voor het compenseren van natuur. Hierdoor is het mogelijk om ook de Run weer te laten meanderen. De plannen voor het nieuwe Rundal zijn enkele jaren geleden al afgestemd met de Dorpsraad. Het is de bedoeling om vanaf 2019 te starten met het meanderen van de Run ter hoogte van het Groot Goor. Het doel is om dit gebied weer moerassig te laten worden. Vervolgens zal in meerdere fasen de loop van de beek aangepast worden richting Eersel.

Vooralsnog staat er geen verbinding gepland tussen de Run en de watermolen. De watermolen ligt sinds enkele jaren weer aan een mooi aangelegde vijver. Het streven is om deze waterpartij te laten voeden door de beek, zoals dat ook vroeger gebeurde. Hierdoor kan historie perfect gecombineerd worden met de natuurlijke omgeving. Naast de watermolen staan er nog meer interessante historische gebouwen in buurtschap de Stevert. Deze verdienen het om meer onder de aandacht gebracht te worden.

Bij het beekdal zal gekeken worden naar het terugbrengen van de oude beekloop. Ook zal er gezocht worden naar natuurlijke opvanggebieden voor water voor extreme droge of natte periodes. Net als bij de Gender kijkt waterschap De Dommel of delen van akkerland omgevormd kunnen worden tot natuurgebied.

Als het verkeer op de Eindhovenseweg sterk afneemt door de komst van de N69 kan er ook gekeken naar een mogelijke wandelverbinding tussen het Klein Goor en het natuurgebied rondom het Groot Goor.

5.4 Wandelpaden en recreatie

Rondom Steensel ligt een uitgebreid netwerk van paden waardoor mooie wandelroutes kunnen worden uitgezet. Het is belangrijk dat de paden goed begaanbaar blijven. De afgelopen jaren zijn er keuzes gemaakt om bepaalde paden in te richten als ruitpaden en andere paden zijn weer teruggegeven aan de natuur. De paden die overgebleven zijn, dienen goed onderhouden te worden.

<i>Organisatie</i>	Dorpsraad Steensel	<i>Status/versie</i>	Definitief – 1.00
<i>Document</i>	Steensel weer 1 dorp	<i>Pagina</i>	22 van 40

Tevens dient goed aangegeven worden welke paden voor welke gebruikers bestemd zijn. Vooral paden en voertuigen kunnen de paden ernstig beschadigen dat het niet meer mogelijk is om met een rolstoel of kinderwagen over de paden te rijden.

Door de bossen lopen momenteel al enkele fietsroutes. Met de komst van het fietspad van de Riethovenseweg richting de Stevert zal er hele mooie aansluiting komen met het fietspad door de bossen richting de Sprankel in Veldhoven. De bossen richting Knegsel zijn al goed te bereiken via het aangelegde fietspad over het viaduct.

5.5 Historische zandpaden

Er ligt al een plan om een wandelroute uit te zetten gebaseerd op de volksverhalen van Steensel. Deze route is tevens een verbinding tussen het Genderdal en het Rundal. Dit betreffen historische zandpaden die liepen van de Nedermolen bij de overgang van de Run naar het Bussereind. Ter hoogte van het Bussereind heeft altijd een uurpaal (natuursteen) gelegen. Deze ligt ter hoogte van de splitsing van de wegen Eindhovenseweg met het zandpad naar de Nedermolen.

Het herstellen van deze historische routes en de bijbehorende verhalen zal een positieve uitwerking hebben op de bezoekers die Steensel aan doen.

5.6 Kunstroute

De gemeente Eersel heeft het plan gelanceerd voor het ontwikkelen van een kunstroute van Eersel naar Eindhoven. Deze route loopt voor een groot gedeelte over Steensels grondgebied. In eerste instantie wordt de loop van de Gender gevolgd tot aan de golfbaan. Daarna wordt de Eindhovenseweg overgestoken om vervolgens de Run te volgen.

Het is de bedoeling om aan de route gevlochten heggen aan te leggen, die als een lint door het landschap meanderen. In Steensel willen wij deze route laten aansluiten op de wandelpaden van het Genderdal. Daarnaast zal via informatieborden een verbinding worden gelegd vanuit het Genderdal via het Kerkdijkje naar de historisch kern van Steensel rondom de Luciatoren. Hier komen kunst, cultuur en natuur op een hele mooie manier samen.

5.7 Pierenpad

Vanuit het dorp is er een particulier initiatief gekomen om een avonturenpad aan te leggen in het Genderdal voor kinderen. Dit pad is gebaseerd op het volksverhaal van de Pier, waarbij op een speelse wijze de geschiedenis van Steensel wordt verteld in combinatie met informatie over de leefomgeving van de regenworm en andere dieren die in het beekdal voorkomen.

Bij de Luciatoren is inmiddels al een monument opgericht met de ketting waaraan de Pier aan de toren heeft vastgeketend gezeten. Dit kan de start zijn van het Pierenpad. In de pastorietaan is in een boomstam een ooienvaar met een pier in zijn bek gemaakt. Dit beeld maakt ook onderdeel uit van het verhaal over de Pier.

Het is de bedoeling om het Pierenpad aan te laten sluiten op de kunstroute. Tevens wordt er gekeken naar mooie toegangspaden vanuit het dorp richting het avonturenpad.

5.8 Brammekot (Brammegat)

Tussen de bebouwing van het noordelijk deel van de Riethovenseweg en het oostelijk bosgebied ligt op particulier terrein een plas met aanliggende weide en een klein struweel. Deze plas, plaatselijk bekend als Brammekot of Brammegat, is kort na de oorlog ontstaan door zandwinning. Sinds jaar en dag is er informeel gevist en geschaatst op de visvijver, wat door de huidige eigenaar wordt toegestaan.

De laatste jaren is dit erg beperkt, doordat er jongelui van buiten Steensel voor overlast hebben gezorgd en de visvijver is gesloten. Dit gebied heeft de potentie voor kleinschalig, lokaal recreatief gebruik. In overleg met de huidige eigenaar dient gekeken te worden op welke wijze het mogelijk is om dit mooie natuurgebied weer openbaar te maken. Met een groep vrijwilligers kan de vijver opgeknapt worden en daarna onderhouden worden.

5.9 Blokhut

Scouting Steensel heeft sinds 1994 een mooie blokhut staan in de het bosgebied aan de Zandstraat. De Scouting zorgt voor een mooie vorm van vrijetijdsbesteding van jongeren in Steensel van 7 tot 18 jaar. Voor met name de jongeren in de puberleefstijd is er in een dorp als Steensel relatief weinig te doen. Samen met de sportverenigingen kan de scouting hier een goede invulling aan geven. Het is belangrijk dat de blokhut goed en veilig bereikbaar is ook in de avonden. Ook wordt er nog gekeken of er in de buurt van het scoutingterrein een speelbos aangelegd kan worden, waar hutten gebouwd kunnen worden en waar spelenderwijs geleerd kan worden hoe om te gaan met de natuur. Dit gebied kan perfect aangesloten worden op het natuurgebied rondom Brammekot.

6 Welzijn en zorg

6.1 Inleiding

Steensel is een typisch Kempisch dorp met een gemoedelijk sfeer en een sterke gemeenschapszin. Dat uit zich onder andere in het rijke verenigingsleven dat zich in Steensel heeft kunnen ontwikkelen dankzij de inzet van vele vrijwilligers. Ook wanneer mensen van buiten het dorp komen, worden ze snel in de gemeenschap opgenomen.

Op het gebied van de zorg en de dienstverlening zijn er veel vrijwilligers op uiteenlopende wijze actief. Echter hier tekent zich de landelijke trend af, dat mensen wel bereid om voor een kortere tijd (projectmatig) in te zetten voor de gemeenschap, maar ze willen zich vaak niet meer binden voor langere tijd. Daarnaast neemt bij verenigingen de vergrijzing toe of komt er van onderuit te weinig aanwas.

Het groeiend aantal ouderen vraagt om voldoende aandacht. Het beleid van de overheid speelt in op de behoefte van ouderen om zo lang mogelijk in hun eigen vertrouwde omgeving (dorp) te blijven wonen. In Steensel echter twijfelt een aantal ouderen of zij in het dorp kunnen blijven wonen of vanwege het gebrek aan voorzieningen en aangepaste woningen en daarom wel moeten verhuizen. Het is van belang dat er voldoende aangepaste woningen beschikbaar zijn en zowel de sociale cohesie als voorzieningen voor welzijn en zorg goed op peil zijn. Daarbij is een goede aansluiting tussen de professionele hulpverlening (o.m. gemeente en thuiszorgorganisaties) en de mantelverzorging erg belangrijk. Het hierboven genoemde voorzieningenniveau is over het algemeen genomen in balans met de behoeften en mogelijkheden die er momenteel zijn in een klein dorp. Initiatieven om deze processen nog verder te stroomlijnen zoals antennegroepen zijn uiteindelijk niet levensvatbaar gebleken. Wel zijn er vragen over het aanbod van gepaste woningen voor (alleenstaande) ouderen.

De leden van de werkgroep Welzijn en zorg hebben in de periode 2018-2019 een groot aantal sleutelpersonen uit dorp geïnterviewd. Daaruit is naar voren gekomen dat er al erg veel goed georganiseerd is in het dorp. Er is gelukkig een actief en sociaal samenhangend verenigingsleven. Veel mensen staan klaar als er ergens hulpbehoefte, nood of eenzaamheid wordt gesignaleerd. Er zijn tijdens dit onderzoek geen echte knelpunten naar voren gekomen. Wel wordt er soms een versnippering van de informatie over allerlei activiteiten van de diverse verenigingen en organisaties ervaren.

Tevens is er gesproken met de coördinerende wijkzuster en coördinator van de vrijwilligersorganisatie van de gemeente Eersel. Zij geven beiden aan dat als er sprake is van hulpbehoefte of kwetsbaarheid dat dit in de regel door familie, burens of vrienden snel wordt opgepakt. Dit in tegenstelling tot wat zij soms in andere gemeenten ervaren. In Steensel staat altijd wel een aantal mensen en verenigingen klaar en ontwikkelen gezamenlijke activiteiten zoals bijvoorbeeld de kookpot of voor elkaar. Allerlei mensen worden actief benaderd om lid te worden van één of meerdere verenigingen en zo contact te hebben met elkaar, mee te doen in activiteiten.

Er zijn altijd wel mensen die wat alleen lijken te staan en op deze uitnodigingen niet in willen gaan. In dat geval blijft de deur figuurlijk openstaan. De wijkzuster signaleert als belangrijkste hiaat dat het in ernstige situaties soms lastig is gebleken om iemand op te nemen in een eerstelijns bedvoorziening of iets dergelijks. Tevens is de burgerpeiling van 2018 geraadpleegd. Ook daarin komt Steensel relatief goed voor de dag en zijn geen grote knelpunten te ontdekken.

Het enige wat ontbreekt zijn winkelveorzieningen voor het doen van de dagelijkse boodschappen. Hiervoor dienen ouderen en mensen die minder mobiel zijn nog steeds een beroep doen op anderen om boodschappen in Eersel of Veldhoven te gaan doen. Pogingen voor een kleine winkel zijn in andere kernen rondom Steensel mislukt en ook het opzetten van een weekmarkt zijn inmiddels gestrand. Dit is lastig voor degenen die minder mobiel zijn. Echter de thuisbezorgdiensten van de grote supermarkten komen ook veelvuldig in Steensel. Dit kan ook voor ouderen een uitkomst gaan bieden. Wellicht kunnen ze nog ondersteund worden bij het trainen van hun digitale vaardigheden om te kunnen bestellen.

Bij de sportverenigingen wordt al veelvuldig samengewerkt met verenigingen in andere dorpen. De voetbalvereniging is al jaren bezig om de jeugd samen te voegen met de jeugdvoetballers van Knegsel Boys. Alle jeugdelftallen spelen gezamenlijk met een eigen paars tenue en onder een eigen naam: Knegsel Steensel Combinatie. De korfbalvereniging is inmiddels volledig gefuseerd met de vereniging van Knegsel: Fortuna Steensel Combinatie. Het is belangrijk dat sportverenigingen met een sportpark zo dichtbij elkaar gelegen met elkaar gaan samenwerken. De kosten van het onderhouden van de sportparken komt steeds meer bij de leden te liggen. Het is dan belangrijk om een kwalitatieve goede accommodatie te hebben, ook als die net een kilometer verderop ligt.

6.2 Gemeenschapshuis

Het gemeenschapshuis De Höllekes kan gerust de huiskamer van Steensel genoemd worden. Het gebouw dat in 1966 door eigen middelen tot stand is gekomen, wordt zeer veel gebruikt door de verenigingen en stichtingen van Steensel. Het gemeenschapshuis in Steensel is uniek in de gemeente Eersel. In de overige kernen is het gemeenschapshuis de afgelopen jaren geïntegreerd in een MFA (Multi Functionele Accommodatie), maar in Steensel is het gemeenschapshuis nog steeds zelfstandig. Een ander belangrijk kenmerk is dat inwoners van Steensel een vrijwillige bijdrage (vrienden van de Höllekes) betalen aan de stichting zodat vergaderzalen gratis ter beschikking kunnen worden gesteld aan verenigingen. Deze coöperatieve gedachte komt in de overige kernen niet of veel minder voor. Het gemeenschapshuis verleent daarnaast nog allerlei andere services, zoals bijvoorbeeld als loket van het postkantoor. Pakketjes kunnen zowel 's avonds als overdag opgehaald worden, dat komt zelfs in grote steden nog maar zelden voor. Het gemeenschapshuis kan eventueel verhuizen naar bijvoorbeeld het kerkgebouw, maar het is belangrijk dat de huidige functies gehandhaafd blijven en dat verenigingen een goed onderkomen blijven houden.

6.3 De Stern

De Stern is de ontmoetingsplek voor ouderen en heeft de potentie om uit te groeien tot de plaats waar lokale zorgfuncties worden samengebracht. Enkele diensten zoals de klussen- en vervoersdienst worden al gefaciliteerd via de Stern. Het is belangrijk om deze functies te bundelen. Voor ouderen lijken activiteiten en diensten nog vaak versnipperd aangeboden te worden. De kracht zit hem in het samenbrengen van deze activiteiten.

In het oorspronkelijke plan van de Stern zouden ook de overige seniorenwoningen geïntegreerd worden met het appartementencomplex. Vanwege bezwaren van de toenmalige bewoners is het daar niet meer van gekomen. Echter bij grootschalig onderhoud aan de huidige seniorenwoningen zou overwogen kunnen worden om te kiezen voor nieuwbouw en aansluiting bij het appartementencomplex. Seniorenwoningen kunnen ook bij uitstek gebouwd gaan worden op de inbreidingslocatie van het dorpsplein. Ook dan is er een goede en laagdrempelige verbinding met de Stern.

6.4 Lokaal informatiepunt/ Social media

Burenhulp lijkt in Steensel nog steeds een vanzelfsprekendheid, maar dat gaat wellicht in de toekomst veranderen. Mensen bieden nu nog vaak hun diensten aan als ze zien dat de ander een helpende hand kan gebruiken. Deze informele en waardevolle vorm van hulpverlening dient zoveel mogelijk gestimuleerd te worden.

De afgelopen jaren zijn er diverse initiatieven zoals antennegroepen geweest om de hulpvraag gestructureerd op te kunnen pakken. Echter deze initiatieven zijn niet succesvol gebleken. Toch blijft er behoefte aan een centraal lokaal informatiepunt waar mensen terecht kunnen met hun hulpvraag. Hierbij dient ook gekeken te worden naar de inzet van professionele hulp. Er wordt gekeken in hoeverre social media ingezet kunnen worden om laagdrempelig hulpvragen te kunnen stellen. We onderzoeken hoe naast informatie en hulpaanbod ook allerlei diensten (bijvoorbeeld over veiligheid, buurtplein) kunnen worden aangeboden en uitgewisseld. Daarvoor wordt goed gekeken naar initiatieven uit andere dorpen. Vele ouderen beschikken inmiddels over een smartphone. Hierdoor kan er gebruik gemaakt worden van een buurt- of dorpsapp. Er valt in dit kader ook te denken aan slimme apparatuur die in huis geïnstalleerd wordt. Hiermee kunnen ouderen of alleenstaanden gemonitord worden. Bij afwijkend gedrag zoals geen beweging in huis, wordt automatisch een hulpvraag gestuurd naar een professionele instantie.

De werkgroep Welzijn en zorg wil zich in eerste instantie dus vooral richten op het faciliteren van de digitale verbinding van mensen. Het is welbekend dat goede sociale cohesie een randvoorwaarde is voor het welbevinden van ouderen en digitale verbinding lijkt daarbij te kunnen helpen. Dit zal het eerste speerpunt zijn van de werkgroep. Daartoe is onder meer contact gezocht met gemeenschapshuis de Höllekes en wordt onderzocht hoe het best digitale informatiemogelijkheden aan elkaar geknoopt kunnen worden en hoe ze goed toegankelijk worden voor de inwoners van Steensel. Daarnaast zal onderzocht gaan worden of er een lokaal digitaal informatiepunt ontwikkeld kan worden waarop alle Steenselse voorzieningen met lokale informatie en nieuws te vinden zijn. Het streven is om in 2020 een goed inzicht te hebben over de mogelijkheden daarvan en met een actieplan te komen.

6.5 Gezondheidscentrum

Er zijn plannen geweest om van de pastorie een gezondheidscentrum te maken, waarbij naast de huisartsen ook fysiotherapie en dergelijke kan worden aangeboden. Vooral nog blijft de huisartsenpraktijk gevestigd aan de Van Kriekenbeeckhof. Er is een zeer nauwe samenwerking met alle eerste- en tweedelijnsvoorzieningen zoals bijvoorbeeld thuiszorg, fysiotherapie, diëtetiek en het ziekenhuis.

Voor (kwetsbare) ouderen is er een speciaal programma waarbij de oudere en diens mantelzorger veel zeggenschap hebben over het inrichten van hun zorg en de bij de zorgverlening betrokken professionals. Ook lopen er speciale programma's voor patiënten met een chronische aandoening.

6.6 Brede school

In de vorige DOP-plannen wordt steeds gesproken over krimpscenario's aangezien het aantal leerlingen steeds dramatisch aan het afnemen waren. Echter door de nieuwe uitbreidingsplannen in Steensel Noord en Zuid is er weer voldoende aanwas om een school in ons dorp te kunnen behouden.

Het schoolgebouw is inmiddels 40 jaar oud en dient op een aantal plaatsen gerenoveerd te worden. Bij het bepalen van de inbreidingsplannen wordt ook gekeken naar de huidige plaats van het schoolgebouw. Wanneer het komt tot vervanging van het schoolgebouw kan er gekeken worden naar de brede school waarin onderwijs, zorg, cultuur en sport gebundeld kunnen worden met elkaar. Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met naschoolse opvang. Er is veel behoefte aan, maar er zijn slechts enkele opvangplekken beschikbaar. Ook voor de opgroeiende jeugd dienen er voldoende mogelijkheden zijn om zich te vermaken. De scouting en de sportverenigingen kunnen hier een belangrijke rol in vervullen. Het is van belang om deze accommodaties en voorzieningen goed in stand te houden.

In andere dorpen zoals Knegsel zijn door de uitvoering van de IDOP-plannen MFA's ontstaan. In Steensel was daar tijdens het opstellen van het IDOP geen behoefte aan. Het is belangrijk dat de kwaliteit van het huidige schoolgebouw op peil wordt gehouden. Dit geldt ook voor de voorzieningen die verzorgd worden door de Stern. Zelfs wanneer het gemeenschapshuis in de kerk gehuisvest zal worden, zijn de voorzieningen binnen handbereik voor iedereen en liggen mooi op één lijn: Kerkplein, Korte Kerstraat en Hoogeind.

6.7 Eenzaamheid/ dementievriendelijkheid

De grootste uitdagingen op het vlak van welzijn en gezondheid worden de komende jaren de toename van eenzame mensen en de toename van het aantal mensen dat lijdt aan dementie. Grote gezinnen en uitgebreide families behoren tot het verleden. Het is belangrijk dat mensen aangesloten blijven bij de dorpsgemeenschap. In de burgerpeiling van 2018 blijkt dat de eenzaamheid in Steensel gelukkig beperkt is ten opzichte van andere dorpen in de Kempen.

Bij de dorpsinrichting dient gekeken te worden dat er voldoende laagdrempelige plekken komen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dit kunnen parkjes zijn of zitjes in de buurt waar met een korte wandeling naar toe kan worden gegaan.

Daarbij willen we denken in zogenaamde rollatorcirkels waarbij per 200 meter een zit- of schuilmogelijkheid aan het trottoir wordt ingericht. In zuidelijke Europese landen tref je zo'n ontmoetingsplek in iedere wijk wel aan. Mensen kunnen daar met elkaar in gesprek gaan en tevens kunnen ze elkaar (in de goede zin van het woord) in de gaten houden. Ook het veilig wandelen en oversteken is een punt van aandacht bij de herinrichting van het dorp.

Steensel kent al enkele initiatieven om gezamenlijk activiteiten te ontplooiën. Zo wordt er al maandelijks gezamenlijk gegeten bij de Kookpot en faciliteert de KBO (Katholieke Bond voor Ouderen) haar leden op meerdere terreinen en activiteiten.

6.8 Verenigingsleven

Steensel kent nog steeds een groot gevoel van saamenhorigheid en dat blijkt wel uit het grote aantal verenigingen dat het dorp telt. Het valt echter niet altijd mee om voldoende vrijwilligers te krijgen en ook de vergrijzing slaat bij bepaalde verenigingen drastisch toe. Het is van belang om net als bij de sportverenigingen de samenwerking op te zoeken met de verenigingen uit andere dorpen.

Ook dient er gekeken te worden naar nieuwe activiteiten. Door de globalisering worden activiteiten die hun oorsprong kennen aan de andere kant van de wereld ook hier populair. Lijkt de interesse voor het bouwen van een carnavalswagen af te nemen, dan is het goed mogelijk dat deze wel aanwezig is voor het organiseren van een Halloween-activiteit. Aanpassen aan de omstandigheden vergt creativiteit en flexibiliteit, maar zorgt er ook voor dat verenigingen veel levendiger worden en dat leden meer betrokken raken.

Daarnaast is er de hoop dat bepaalde tradities zoals gildeactiviteiten die al eeuwenlang in ons dorp bestaan ook de komende jaren plaats zullen vinden. Tradities behouden, maar wel meegaan met de moderne tijd.

6.9 Speeltuintjes

In de meeste buurten is in een plantsoen of pleintje wel een speeltoestel aangelegd. Echter deze voldoen zelden aan de verwachting van de gebruikers. De speeltuintjes sluiten niet aan op de jeugd die woont in de nabijgelegen straten. Voorgesteld wordt om één goede gemeenschappelijke speeltuin in te richten centraal in het dorp waar iedereen gebruik van kan maken. De speeltoestellen dienen te variëren voor gebruik door jong en oud. Tevens biedt dit weer de mogelijkheid om elkaar centraal te gaan ontmoeten. Voorkeur om de speeltuin te plaatsen op het dorpsplein indien het kerkplein het centrum van Steensel wordt. Een gedeelte van het dorpsplein kan gebruikt worden voor een inbreiding. Het overige gedeelte kan een centrale speeltuin worden. De speeltuin ligt dichtbij school en kan ook door de school gebruikt gaan worden. Eveneens is de speeltuin op loopafstand van de Stern en de seniorenwoningen, zodat ook zij een mooi doel hebben om naar toe te gaan. De speeltuin kan met de aankleding van zitbankjes of jeu-de-boulesbanen een ideale ontmoetingsplek gaan worden tussen jong en oud.

7 Duurzaamheid en innovatie

7.1 Inleiding

Klimaatverandering zorgt ook op lokaal niveau voor de nodige uitdagingen. Periodes van extreme droogte zullen afgewisseld worden met grote hoeveelheden neerslag die in een korte tijd gaan vallen. Dit vraagt om aandacht voor het opvangen en beheer van water. Hierbij valt te denken aan waterbassins in de natuur, maar ook het hergebruik van regenwater voor de eigen tuin of toilet en het stimuleren om meer groen in tuinen aan te gaan leggen.

De eindigheid van de voorraad fossiele brandstoffen maken dat we zorg moeten dragen voor een duurzame en schone omgang met onze omgeving en dat we op zoek moeten gaan naar alternatieve energiebronnen. Hierbij dient ook goed gekeken te worden naar het draagvlak voor enkele mogelijke alternatieven. Zijn grote windmolens aan de snelweg acceptabel of willen we grote zonne-energievelden bij binnenkomst van het dorp. Het vergt creativiteit en innovatief denken om tot goede oplossingen te komen.

Op grote schaal zullen nationale overheden moeten zorgen voor een koerswijziging in de omgang met energie en milieu. Op kleine schaal kunnen bewoners en ondernemers zelf het goede voorbeeld geven door te gaan besparen op energie en water. Belangrijk is dat mensen gestimuleerd worden om hun voetdruk op aarde zo klein mogelijk te maken.

De gemeente Eersel heeft samen met de andere Kempengemeenten een klimaatvisie opgesteld. Het doel is om de Kempen in 2025 energieneutraal te laten zijn. In dat jaar zal het energiegebruik door verregaande besparingen en hogere efficiëntie fors gedaald zijn en zal de resterende energievraag geheel uit hernieuwbare bronnen worden voorzien. De Kempen is dan energieneutraal: duurzaam en zelfvoorzienend.

In Steensel kan de komende jaren een grote inhaalslag gemaakt worden bij de renovatie van de dorpskern. Het hemelwater zal apart opgevangen worden voor hergebruik bij het vervangen van de riolering. Ook zal tijdens het gehele project gekeken worden naar duurzame alternatieven en innovatieve mogelijkheden om energie te besparen of op te wekken.

Er dient gekeken te worden naar de bedreigingen die van buitenaf komen voor de leefbaarheid binnen Steensel. Eindhoven Airport lijkt door te groeien en het toenemende luchtverkeer zorgt voor geluidsoverlast en er zijn zorgen over de luchtkwaliteit. Ook de nabijgelegen A67 draagt sterk bij aan de geluidsoverlast en de verslechtering van de luchtkwaliteit.

Belangrijk bij de transitie naar een toekomstbestendige leefomgeving is dat we het samen gaan doen. Steensel kent net als de Kempen een lange traditie van coöperatieve samenwerkingsverbanden. Deze zijn rond 1900 ontstaan in de agrarische sector om een vuist te maken tegen de grote melkfabrieken. De keuterboertjes uit de Kempen zijn samen coöperaties op gaan richten, waar uiteindelijk de boerenbond NCB en de Rabobank uit voortgekomen zijn. We zijn ervan overtuigd dat deze vorm van samenwerking ook toekomstbestendig is om een vuist te maken tegen de uitdagingen die nog voor ons in het verschiet liggen.

7.2 Duurzame afscheiding A67

Wanneer de wind uit het westen komt, dan neemt niet alleen het vliegverkeer toe, maar ook de geluidsoverlast van de A67. Ter hoogte van buurtschap de Hees is er namelijk geen goede groene barrière die het geluid tegenhoudt. Ter hoogte van het Bussereind gebeurt dit wel door de geluidswal bij het golfterrein en in het Genderdal staan er talloze bosschages die het geluid adequaat tegenhouden.

Het streven is om ook richting de Hees te komen tot een duurzame afscheiding. Hierbij willen we kijken naar innovatieve oplossingen waarbij zonnepanelen in een geluidswand zijn geïntegreerd of beplanting wordt gekozen die geluid absorbeert zoals bij vliegvelden al gebeurt. We zijn actief aan het kijken naar fondsen zoals het leefbaarheidsfonds van Eindhoven Airport voor de financiering. Moeilijkheid is nog wel de beperkte ruimte aangezien de aanliggende percelen in particulier bezit zijn en Rijkswaterstaat geen grond hiervoor ter beschikking wil stellen.

7.3 Eindhoven Airport

Het nabijgelegen vliegveld Eindhoven Airport vormt in toenemende mate een bron van geluidsoverlast. Daarnaast maken inwoners zich steeds meer zorgen over de gezondheidsaspecten en de luchtkwaliteit. De Dorpsraad is lid van de Belangenvereniging Omwonenden Welschap (BOW) en ook is zij goed vertegenwoordigd in de challengegroep van de zuidelijke dorpen (kernen gemeente Eersel). Daarnaast is de gemeente Eersel vertegenwoordigd in de Commissie Overleg en Voorlichting Milieu (COVM). Deze partijen kwijten zich goed van hun taak, zodat geen aanvullende aandacht hoeft te worden besteed in dit visieplan. De Dorpsraad steunt actief initiatieven voor het beperken van de geluidsoverlast en het verbeteren van de luchtkwaliteit. Tevens neemt ze actief deel aan discussies over het gebruik van verschillende vliegroutes.

De Dorpsraad maakt zich sterk voor het argument 'meten is weten'. We willen inzicht in de daadwerkelijke cijfers en niet afhankelijk zijn van cijfers die Eindhoven Airport verstrekt. De gemeente Eersel is in 2019 gestart om de luchtkwaliteit zelf te gaan meten. Dit soort initiatieven zullen van harte gesteund worden.

7.4 Energiezuinig bouwen

Bij nieuwbouwprojecten dient er gekeken te worden dat er energiezuinig gebouwd gaat worden. Dit houdt in het goed isoleren van de huizen tegen zowel kou als hitte. Ook dient goed gezocht te worden naar mogelijkheden voor energiebesparing. Dit geldt voor de sociale huurwoningen die gebouwd worden, maar ook de bouwprojecten die collectief opgepakt gaan worden. Bij de nieuwe wijken dient goed gekeken te worden naar de waterafvoer door de aanleg van waterbassins. De overheid dient actief te stimuleren dat ook particulieren energiezuinig gaan bouwen.

7.5 Collectieve zonne-energie

Toepassing van zonnecellen op daken is steeds meer gemeengoed aan het worden. Echter niet alle huizen zijn geschikt om aan te passen. Een postcoderoosproject is een vorm van gezamenlijk opwekken van duurzame energie.

Hierbij valt te denken aan het aanschaffen van zonnepanelen, die niet op het eigen dak liggen, maar op een geschikt dak in de omgeving. In de overige kernen van Eersel worden de eerste zonnepanelen gelegd op de MFA's waarbij inwoners kunnen deelnemen.

In Steensel is dit nog niet gebeurd omdat het dak van de Höllekes binnen enkele jaren vervangen moet worden. Daarnaast zijn er nog enkele andere plekken waar collectief zonnepanelen geplaatst kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden stalcomplexen bij boerderijen, grote gebouwen maar ook aan akkervelden waar panelen geplaatst worden. Leden zijn nodig voor de aanschaf van de panelen, maar kunnen zelf daardoor bepalen wat er met de opbrengst gaat gebeuren. Precies zoals een coöperatie vroeger heeft gewerkt. Voorkomen dient te worden dat grote energieleveranciers mega-zonnevelden aan gaan leggen, waarbij de inwoners nauwelijks van profiteren.

Steensel geeft er de voorkeur aan om gebruik te maken van kleinschalige duurzame energie in plaats van grootschalige windmolenparken en grote zonnevelden aangezien die het landschap sterk beïnvloeden. Het open karakter rondom Steensel dient in stand gehouden te worden en wordt al gedeeltelijk ontsierd door de elektriciteitsmasten in het Genderdal.

7.6 Coöperatieve volkstuin

Er leven al langer gedachten bij de Dorpsraad om een coöperatieve volkstuin aan te gaan leggen. Dit gebeurt al particulier door iemand die een moestuin heeft aan de Zandstraat, maar we willen dit grootschaliger aan gaan pakken. In andere dorpen zijn al initiatieven waarbij inwoners gezamenlijk een herenboerderij aangeschaft hebben. Ze hebben eenmalig een investering gedaan om de boerderij aan te schaffen. Vervolgens betalen ze voor ieder lid van het gezin iedere maand een bijdrage voor de aanschaf van de producten van de boerderij. Dit principe is hetzelfde eigenlijk als bij bezorgdiensten van maaltijdpakketten, alleen komen de producten nu uit de eigen omgeving. We willen starten met een tuin voor het kweken van groenten, kruiden en fruit. Wellicht kan dit later uitgroeien naar een boerderijmodel waar ook vlees verkregen kan worden. De dorpsraad is momenteel op zoek naar een geschikte locatie dichtbij het dorp, zodat er met een groep vrijwilligers gestart kan worden.

7.7 Particuliere initiatieven

De komende jaren zullen vele nieuwe initiatieven voor het verbeteren van de leefomgeving genomen gaan worden. Nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot duurzaamheid zullen steeds verder gaan. Het is belangrijk om particuliere initiatieven te stimuleren. De gemeente wil dat de inwoners meer gaan participeren en activiteiten op gaan pakken. Dit past prima in de gedachte om coöperatief te werken.

Het is essentieel dat de gemeente mee helpt om de eerste stappen te zetten bij deze initiatieven. Dit kunnen geldelijke middelen zijn, maar vaak is er ook gewoon behoefte aan materiaal wat al op de gemeentewerf aanwezig is.

7.8 Duurzaamheid en innovatie bij herinrichten dorpskern

In de periode 2019-2022 wordt de dorpskern van Steensel gerenoveerd. Bijna 50% van alle straten wordt aangepakt. Samen met de gemeente wil de Dorpsraad borgen dat er duurzame en innovatieve maatregelen worden geïmplementeerd tijdens dit project. Hierbij valt te denken aan slimme, energiezuinige verlichting, duurzame hemelwateropvang, (semi)permanente verkeersmetingen en specifieke beplanting.

8 Bijlage A: Activiteitenlijsten

8.1 Actieplan Dorpsinrichting en verkeer

Thema	Nr.	Actiepunt	Actie
Opheffen tweedeling Steensel	2.1	Het opheffen van de fysieke tweedeling van Steensel tijdens de reconstructie van de Eindhovenseweg	Gemeente Eersel
Verkeer Riethovenseweg en de Stevert	2.2	Het aanleggen van fietspad van de Riethovenseweg naar de Stevert	Gemeente Eersel
Herinrichting dorpskern	2.3	Het herinrichten van de dorpskern door het vervangen van de riolering en aanpassen straatbeeld. Eventueel gedeeltelijk gebruiken voor een inbreidingsplan.	Gemeente Eersel
Herinrichten dorpskern	2.4	Bij het opheffen van de tweedeling van Steensel het kerkplein tot centrale plein van het dorp maken	Gemeente Eersel, Dorpsraad, Parochie
Openbaar vervoer	2.5	Het behouden van de buslijnen van Eindhoven naar Reusel door Steensel en vice versa.	Gemeente Eersel, Bravo, Dorpsraad, Provincie
Groenvoorziening	2.6	Onderhoud van het openbaar groen verbeteren.	Gemeente Eersel
Groenvoorziening	2.7	Het stimuleren en opzetten van participatieprojecten waarbij buurten zelf een deel van het openbaar groen gaan beheren	Dorpsraad Steensel

8.2 Actieplan Wonen en werken

Thema	Nr.	Actiepunt	Actie
Inbreidingsplannen	3.1	Actief zoeken en faciliteren van inbreidingsplannen in de Kom van Steensel. Wellicht door het verleggen van de komgrens.	Dorpsraad, Gemeente Eersel
Inbreidingsplannen	3.2	Kijken naar ruimte-voor-ruimte-kavels en agrarische bedrijven daar attent op maken wanneer geen uitbreiding van hun bedrijven meer mogelijk is door milieuaspecten bijv.	Dorpsraad, Gemeente Eersel
Inbreidingsplannen	3.3	Woningbouw voor met name senioren en starters bevorderen ten behoeve van doorstroming op de woningmarkt	Dorpsraad, Gemeente Eersel
Bedrijvigheid	3.4	Combinatie wonen en werken tot bepaalde milieucategorie behouden of mogelijk maken	Dorpsraad, Gemeente Eersel

Veiligheid en buurtpreventie	3.5	Wijkagent of BOA meer zichtbaar in het straatbeeld, zodat er ook aangesproken wordt op kleine overtredingen zoals foutief parkeer, afval e.d.	Politie, Gemeente Eersel
Veiligheid en buurtpreventie	3.6	Het stimuleren van buurtpreventie projecten en initiatieven	Dorpsraad
Toerisme en horeca	3.7	Bij herinrichten van de dorpskern bijzondere monumenten, huizen en straten zichtbaarder maken	Gemeente Eersel, Dorpsraad
Toerisme en horeca	3.8	Behoud en beheer van cultureel erfgoed en het buitengebied toegankelijk houden voor toeristen	Gemeente Eersel, Dorpsraad
Accommodatiebeleid	3.9	Behoud van de goede kwaliteit en kwantiteit van de sportparken	Gemeente Eersel, Dorpsraad
Accommodatiebeleid	3.10	Huurbeleid van de gymzaal vereenvoudigen zodat er meer gebruik van kan worden gemaakt	Gemeente Eersel, Dorpsraad

8.3 Actieplan Cultuur en historie

Thema	Nr.	Actiepunt	Actie
Historische structuur	4.1	Bij de inrichting van Steensel weer één dorp dient rekening gehouden te worden met het herstellen van bepaalde historische structuren zoals een tip (driehoekig plantsoen) en historische verbindingswegen die momenteel door de Eindhovenseweg momenteel onderbroken lijken	Gemeente Eersel, Dorpsraad, Werkgroep C&H
Herbestemming kerk	4.2	Herbestemming van de kerk met behoud van de openbare functie: ideale combinatie is een dorpshuis én gebedshuis	Parochie, Gemeente Eersel, Dorpsraad, Werkgroep C&H, Rondom de toren
Behoud kerkelijk erfgoed	4.3	Behoud van het religieus erfgoed voor wat betreft gebouwen, gronden (tuin, kerkhof) en kunstvoorwerpen. Momenteel is wellicht wat weinig aandacht voor, maar in de toekomst kan dit weer veranderen	Parochie, Gemeente Eersel, Dorpsraad, Werkgroep C&H, Rondom de toren
Luciatoren	4.4	Openstellen van de Luciatoren en het verder inrichten als museum: kerkgeschiedenis, geschiedenis over Steensel en de geschiedenis van de toren zelf	Dorpsraad, Werkgroep C&H, Gemeente Eersel
Kerkhof	4.5	Het verfraaien van het kerkhof en haar omgeving: absoute altaar, pastoorsgraven, historisch interessante graven, Welsh Division	Werkgroep C&H, parochie, Gemeente

		monument en het zichtbaar maken van de fundering en contouren van de oude kerken	Eersel (archeologisch onderzoek)
Pastorietuin	4.6	Het inrichten van de voormalige pastorietuin: een groene verbinding en verblijfsfunctie tussen de Eindhovenseweg en de Sint-Lucijweg	Werkgroep C&H, parochie, Dorpsraad
Historische informatie	4.7	Informatieborden plaatsen op belangrijke historische plaatsen	Gemeente Eersel, Werkgroep C&H
Naamgeving openbaar groen	4.8	Namen geven aan openbare groenplekken	Gemeente Eersel, Werkgroep C&H

8.4 Actieplan Natuur en buitengebied

Thema	Nr.	Actiepunt	Actie
Genderdal	5.1	Beheer van het Genderdal en het stimuleren van de biodiversiteit in dit gebied	Gemeente Eersel, Dorpsraad, Natuurwerkgroep
Genderdal	5.2	Afstemming met het Waterschap om de waterstand van de Gender bevorderen	Dorpsraad, Waterschap
Rundal	5.3	Het herinrichten en reconstrueren van het Rundal	Provincie, Gemeente Eersel
Wandelpaden en recreatie	5.4	Wandelroute uitzetten in het buitengebied met historische plaatsen en volksverhalen	Natuurwerkgroep, Stinsels archief, Dorpsraad
Historische zandpaden	5.5	Verbinding van de wandelroutes tussen het Klein Goor (Genderdal) en het Groot Goor (Rundal)	Gemeente Eersel, Natuurwerkgroep
Kunstroute	5.6	Kunstroute van Eersel naar Eindhoven door het Genderdal goed laten aansluiten op historische kern rondom de Luciatoren	Gemeente Eersel, Dorpsraad
Pierenpad	5.7	Een avonturenpad ontwikkelen in het Genderdal gebaseerd op het volksverhaal van de Pier waarbij ook natuureducatie kan worden gegeven	Werkgroep N&B, Werkgroep C&H, Gemeente Eersel, Initiatiefnemers
Brammekot (Brammegat)	5.8	Privaat terrein toegankelijk maken voor lokaal recreatief gebruik	Werkgroep N&B, Dorpsraad, eigenaar

Blokhut	5.9	Het aanschaffen van een speelbos in de buurt van de blokhut	Werkgroep N&B, Scouting
---------	-----	---	----------------------------

8.5 Actieplan Welzijn en zorg

Thema	Nr.	Actiepunt	Actie
Gemeenschapshuis	6.1	Het behouden van het coöperatieve gedachtengoed van stichting de Höllekes. Mogelijkheden onderzoeken van uitbreiding service (pakketdienst loket) en activiteiten	Stichting de Höllekes, Dorpsraad
Gemeenschapshuis	6.2	Mogelijkheden onderzoeken of een verhuizing naar het kerkgebouw een optie is	Stichting de Höllekes, Dorpsraad, Gemeente Eersel
De Stern	6.3	Faciliteren van de centrale informatievoorziening voor hulpvragen	Werkgroep W&Z
Lokaal informatiepunt/ Social media	6.4	Onderzoek naar mogelijkheden voor een digitale oplossing die alle relevante content bevat, verbindt en goed toegankelijk is, ook voorouders	Werkgroep W&Z
Gezondheidscentrum	6.5	Onderzoek naar mogelijkheden om de capaciteit van eerstelijnsvoorzieningen te vergroten. Afspraken maken met diverse zorgpartners en kijken naar innovatieve oplossingen (zorghotel, domotica).	Werkgroep W&Z
Eenzaamheid/ dementievriendelijk	6.6	Onderzoek mogelijkheden om trottoirs en oversteekplaatsen rollator- en senior proof aan te passen. Zeker in het kader om van Steensel weer één dorp te maken	Gemeente Eersel
Eenzaamheid/ dementievriendelijk	6.7	Onderzoek naar de behoefte bij senioren en de mogelijkheden die aangepaste woningen met zich meebrengen.	Werkgroep W&Z
Eenzaamheid/ dementievriendelijk	6.8	Coördinatie van thuisbezorgdiensten winkels organiseren	Werkgroep W&Z
Speeltuintjes	6.8	Het realiseren van een grote en centrale speeltuin ter vervangen van de kleine speeltuintjes die aan vervanging toe zijn.	Gemeente Eersel, Dorpsraad

8.6 Actieplan Duurzaamheid en innovatie

Thema	Nr.	Actiepunt	Actie
Duurzame afscheiding A67	7.1	Duurzame geluidswal ontwikkelen om de overlast van de A67 te verminderen	Werkgroep D&I, Dorpsraad, Leefbaarheidsfonds Eindhoven Airport
Eindhoven Airport	7.2	Afspraken met andere dorpen uit de gemeente afstemmen binnen de klankbordgroep 'Dorpen Zuid'	Dorpsraad
Eindhoven Airport	7.3	Meetsysteem in gebruik gaan nemen om de luchtkwaliteit en de geluidsoverlast te kwantificeren	Dorpsraad, Klankbordgroep 'Dorpen Zuid'
Energiezuinig bouwen	7.4	Bij nieuwbouwplannen rekening houden met duurzaam en energiezuinig bouwen	Gemeente Eersel, Dorpsraad
Collectieve zonne-energie	7.5	Peilen hoeveel behoefte er is binnen Steensel om deel te nemen aan een collectief zonnepark	Werkgroep D&I
Collectieve zonne-energie	7.6	De Kempengemeenten willen in 2024 energieneutraal zijn. Hierdoor komen er windmolenparken en collectieve zonne-energievelden. In kaart brengen wat de consequenties zijn voor Steensel	Werkgroep D&I
Coöperatieve volkstuin	7.7	Onderzoeken waar mogelijke locaties zijn voor een Coöperatieve volkstuin	Werkgroep D&I, Dorpsraad, Gemeente Eersel
Coöperatieve volkstuin	7.8	De behoefte onderzoeken voor een coöperatieve volkstuin en de alternatieve vormen in kaart brengen	Werkgroep D&I
Particuliere initiatieven	7.9	Proactief communiceren over particuliere initiatieven	Werkgroep D&I, Dorpsraad
Herinrichten dorpskern	7.10	Bij het herinrichten van de dorpskern van Steensel zal actief gezocht gaan worden naar duurzame en innovatieve oplossingen	Gemeente Eersel, Dorpsraad, Werkgroep D&I

9 Bijlage B: Prioriteitenlijst

Prior	Activiteit	No.	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1	Visieplan opstellen		R										
2	Dorpsschouw en uitvoering		R										
3	Handhavingsplan veiligheid en BOA concretiseren	3.5-3.6	O	R									
4	Reconstructie Eindhovenseweg	2.1	O	O	R								
5	Behouden buslijnen	2.5	O	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
6	Kerkplein herinrichten	2.4	O	O	R								
7	Pastorie tuin aanleggen	4.6	O	R									
8	Herbestemming kerk	4.2	O	O	R								
9	Riool en herbestrating Frans van Nunenstraat	2.3	O	R									
10	Riool en herbestrating Lange en korte Reen	2.3	O	R									
11	Riool en herbestrating Kerkdreef St Lucijweg	2.3	O	R									
12	Riool en herbestrating Jan Hagelaarsweg	2.3	O	R									
13	Riool en herbestrating Joseph Schulteweg	2.3	O	R									
14	Riool en Herbestrating Eindhovenseweg	2.3	O	R									
15	Onderhoud en openbaar groen verbeteren	2.6	R										
16	Opzet participatie groepen onderhoud groenvoorziening	2.7		R									
17	Verbetering Riethovenseweg	2.2	O	R									
18	Inbreidingsplan opzetten	3.1-3.2	O	R									

19	Woningbehoefte senioren inbeeld brengen	3.3		O	R								
20	Woningbehoefte starter inbeeld brengen	3.3		O	R								
21	Verfraaiing kerkhof	4.5		R									
22	Historische informatie borden	4.7				R							
23	Naamgeving openbaargroen	4.8				R							
24	Waterstand Gender bevorderen	5.2	O	R									
25	Rundal herinrichting	5.3	O	O	O	R							
26	Wandelpaden uitzetten buiten gebied	5.4-5.5			O	O	R						
27	Kunstroute aansluiting Luciatoren	5.6			O	O	R						
28	Pierenpad ontwikkelen	5.7				O	R						
29	Brammekot mogelijkheden onderzoeken	5.8		O	O	O	R						
30	Lokaal informatiepunt social media	6.4	O	R									
31	Gezondheidscentrum	6.5	O	R									
32	Eenzaamheid/ dementievriendelijk openbare vraagstuk	6.6	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
33	Geluidswal A67	7.1	O	O	R								
34	Eindhoven Airport geluid en fijnstof terugdringen	7.2-7.3	O	O	R								
35	Coöperatie onderzoek zonne-energie	7.5-7.6	O	O	R								
36	Coöperatie volkstuin	7.7-7.8	O	O	R								
37	Particuliere initiatieven	7.9	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
38	Speel gelegenheden voor kinderen	6.8	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
39	Accommodatiebeleid	3.10	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A